

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

HOTĂRÂRE

privind recunoașterea **FUNDAȚIEI MEMORIALUL ÎNCHISOAREA PITEȘTI**, ca fiind de utilitate publică

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Proiectul de Hotărâre a Guvernului privind recunoașterea **FUNDAȚIEI MEMORIALUL ÎNCHISOAREA PITEȘTI**, ca fiind de utilitate publică este o inițiativă a Secretariatului de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945 – 1989 - SSRML, care, potrivit art. 3, lit. a) din Hotărârea nr. 563 din 9 iulie 2014 privind organizarea și funcționarea Secretariatului de stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989 (republicată), „exercită, în condițiile legii, funcția de strategie și reglementare/implementare, prin care asigură fundamentarea, elaborarea și supunerea spre aprobare Guvernului a actelor normative cu privire la persoanele prevăzute la art. 1.”, iar potrivit art. 4, alin. (2), lit. j) „sprijină activitatea organizațiilor neguvernamentale ale revoluționarilor din decembrie 1989, ale luptătorilor în rezistența anticomunistă, respectiv ale foștilor deținuți politici, ale persoanelor care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987, precum și ale persoanelor care au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste din Valea Jiului-Lupeni - august 1977, pentru a contribui la consolidarea democrației, a statului de drept, precum și pentru organizarea unor manifestări la nivel național și internațional.”

2.2. Descrierea situației actuale:

În conformitate cu Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, o asociație sau fundație poate fi recunoscută de către Guvernul României ca fiind de utilitate publică dacă desfășoară activități în domenii de interes public general sau al unor colectivități, funcționează de cel puțin 3 ani, prezintă un raport de activitate din care să rezulte desfășurarea unor activități anterioare semnificative, prezintă situațiile financiare anuale și bugetele de venituri și cheltuieli pe ultimii 3 ani, deține un patrimoniu, logistică, membri și personal angajat, corespunzător îndeplinirii scopului propus, face dovada existenței unor contracte de colaborare și parteneriate și a obținerii unor rezultate semnificative în ceea ce privește scopul propus sau prezintă scrisori de recomandare.

În acest scop, asociația sau fundația interesată adresează o cerere Secretariatului General al Guvernului, care o înaintează, în termen de 15 zile, organului de specialitate al administrației publice centrale în a cărei sferă de competență își desfășoară activitatea.

Fundația Memorialul Închisoarea Pitești, cu sediul în mun. Pitești, Str. Negru Vodă nr 30, județul Argeș, înregistrată la Judecătoria Pitești sub nr. 1/RF/2011, identificată prin cod fiscal 28032290 este un muzeu privat aflat în interiorul fostului penitenciar Pitești, activ între anii 1941-1977.

În aplicarea dispozițiilor legale respective, Fundația Memorialul Închisoarea Pitești a solicitat acordarea statutului de utilitate publică printr-o cerere adresată Secretariatului General al Guvernului, care a transmis această solicitare Secretariatului de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945 – 1989 (SSRML), întrucât activitatea desfășurată de această organizație nonguvernamentală vizează aspecte din aria de competență a SSRML.

Propunem adoptarea Hotărârii de Guvern pentru recunoașterea Fundației „Memorialul Închisoarea Pitești” ca fiind de utilitate publică, pentru următoarele motive:

-Pentru îndeplinirea obiectivelor propuse, organizația a dovedit că deține un patrimoniu, logistică, membri și personal angajat, corespunzător îndeplinirii scopului propus, face dovada existenței de contracte de colaborare și parteneriate cu instituții publice sau alte asociații ori fundații din țară, personalități de notorietate în domeniul acesteia de activitate, făcând dovada obținerii unor rezultate semnificative în ceea ce privește obiectivele generale, specifice și particulare stabilite.

- Fundația, cu durată de funcționare nelimitată în timp, are ca scop dezvoltarea și menținerea spiritului democratic în conștiința membrilor societății românești în ansamblul său și militează permanent pentru respectarea drepturilor și libertăților omului și pentru cinstita eroilor-martiri care și-au jertfit viața și/sau au suferit, ca deținuți politici supuși experimentului reeducării, în perioada anilor 1949-1952 și promovarea în vederea aflării adevărului despre ororile petrecute în Penitenciarul Pitești, între anii 1941-1977.

- Închisoarea de la Pitești a devenit cunoscută pe plan mondial pentru desfășurarea, în acest loc, a Fenomenului Pitești - o formă de tortură fizică și psihică continuu aplicată studenților anticomuniști între anii 1945-1951. Occidentul a aflat despre ororile de la Pitești prin intermediul cărții lui Virgil Ierunca – „ Fenomenul Pitești”. Dincolo de aspectele macabre ale metodelor de tortură, acesta a reușit să surprindă cu acuratețe obiectivele psihologice finale. Francois Furet, membru al Academiei Franceze, a vorbit despre Fenomenul Pitești ca despre „una dintre cele mai cumplite experiențe de dezumanizare pe care le-a cunoscut epoca noastră”. Scopul torturilor, bătăilor continue, umilirii simbolice a fost, în primă instanță, continuarea obținerii de informații și după finalizarea anchetei de la deținuții condamnați deja, conform prevederilor directivelor NKVD pentru țările ocupate de URSS. Dar, spre deosebire de aplicarea acestora în celelalte țări comuniste, în România, la Pitești, obținerea informațiilor nu presupunea oprirea cruzimilor, acestea continuând până la anularea completă a personalității deținuților, în timp ce la Pitești se lucra zi și noapte, fără întreruperi, asupra psihologiei tinerilor, pentru a o transforma total. „Și în raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, document de stat la elaborarea căruia a participat un colectiv de istorici prestigioși din țară și de peste hotare, este întărită convingerea că acțiunea era nu doar cunoscută la nivel central, ci și orientată în direcția dorită” de instituțiile represive care au premeditat-o și au coordonat-o.

- Memorialul este deschis publicului larg începând cu anul 2014, situl găzduind expoziții, evenimente culturale și programe educaționale pe teme legate de detenția politică anticomunistă.

- Expozițiile din Memorialul Închisoarea Pitești - atât cele temporare, cât și cele permanente - au un fir narativ cu precădere biografic și se bazează pe documente, studii și mărturii, intervențiile în spațiul fostei închisori fiind minimale.

- În interiorul Memorialului se află Librăria Manuscris, unde vizitatorii pot achiziționa cărți, materiale audio și alte produse legate de subiectul detenției politice.

- Într-una din cele mai importante camere de detenție din fostul penitenciar, Camera 4 Spital, se află o capelă unde se desfășoară regulat slujbe religioase.

- Editura Manuscris editează și publică volume de memorii, albume, audiobooks și filme documentare pe teme legate de detenția politică anticomunistă, colectivizare și represiune în România. Editura Manuscris a fost creată de Fundația Memorialul Închisoarea Pitești din dorința de

a face cunoscută, în rândul publicului larg, literatura anticomunistă din detenția politică și pentru a-i aduce în fața cititorilor pe supraviețuitorii închisorilor și ai persecuțiilor extrem de violente din România sub comunism. În același timp, Editura Manuscris are ca scop dezvoltarea unei platforme de studiu pe subiectul istoriei recente.

- Fundația „Memorialul Închisoarea Pitești” funcționează neîntrerupt de 11 ani, iar în prezent deține patrimoniu și logistică, are suficienți membri și personal angajat pentru a fi reprezentativă pe plan național și internațional, în concordanță cu scopul propus, face dovada existenței unor bune relații de colaborare și de parteneriat cu instituții publice și/sau cu alte asociații ori fundații care au obiect similar de activitate, din întreaga țară. Exemplificativ, se menționează colaborarea frecventă cu următoarele organizații:

- **Asociația Foștilor Deținuți Politici Anticomuniști și Deportați din România**, cu sediul în str. Mântuleasa nr 10, Sector 3, București, organizațiile noastre colaborează constant prin invitarea membrilor asociației de a participa la evenimentele organizate de fundația noastră (ex. conferința internațională „70 de ani mai târziu” i-a avut printre invitați pe Octav Bjoza și Sergiu Rizescu) și prin sprijinirea de către AFDPR în obținerea de documente și obiecte personale ale supraviețuitorilor, oferirea de mărturii pentru înregistrarea video și alte activități de conservare a memoriei trecutului recent).

- **Platforma memoriei și conștiinței europene (platform of european memory and conscience)**, cu sediul în str. Londýnská 43, 120 00 Praha 2, Praga, Cehia, (Fundația noastră este membru activ cu drept de vot, colaborează activ pe diferite proiecte: expozițiile documentare „Martyrs of the Century”, „European Gulag”)

- **Fundația Federală pentru Studiul Dictaturii Comuniste în Germania de Est (Bundesstiftung Zur Aufarbeitung Der Sed-Diktatur)**, cu sediul în Kronenstrasse, Germania (Organizațiile colaborează constant din 2018 pe proiecte educaționale și culturale: Fundația fiind invitată cu o prezentare despre Fenomenul Pitești la „Seminarul Memoriei Est-Vest European de la Kreisau”, ediția a 16-a, 2018, Șeful departamentului Memoriale și Cultura Memoriei a fost invitatul organizației noastre la conferința internațională „70 de ani mai târziu”, fondatoarea noastră a fost invitată să participe la programul de schimb de experiență „Memory Work” sept-oct 2021, fundația noastră a fost din nou invitată la „Seminarul Memoriei Est-Vest European de la Kreisau”, ediția a 19-a, 2022, cu o prezentare despre arta în muzeele memoriale).

- **Memorialul Zidului Berlinului (Stiftung Berliner Mauer)** cu sediul în Bernauer Str. 111, 13355 Berlin, Germania. Organizațiile noastre colaborează constant din 2018 pe proiecte educaționale și culturale printre care: Conferința Internațională „70 de ani mai târziu”, expoziția „Zidul Berlinului la Memorialul Închisoarea Pitești”, programul de schimb de experiență „Memory Work”.

- **Rețeaua Națională a Muzeelor din România**, cu sediul în str. Faurului, nr. 21, municipiul Sibiu, județul Sibiu, România. Fundația este membru activ cu drept de vot.

- **Institutul German de Istorie Varșovia (Deutsche Historisches Institut Warschau)**, cu sediul în Pałac Karnickich, al. Ujazdowskie, 39, Varșovia.

Fundația a fost invitată cu o prezentare despre Memorialul Închisoarea Pitești la conferința internațională „Sfârșitul celui de-al Doilea Razboi Mondial în Est și în Vest, 2021”).

- **Asociația Centrul de Studii în Istorie Contemporană**, cu sediul în București, Bd. Mircea Vodă nr. 41, Bl. M 31, Sc. 2, ap. 58, sector 3. Organizațiile colaborează constant din 2012 pe proiecte educaționale și culturale, în special „Școala de Vară Fenomenul Pitești”, Editura Manuscris și cercetare pentru expozițiile Memorialului Închisoarea Pitești.

- **Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER)**, cu sediul în București, str. Alecu Russo, nr. 13-19, et. 5, ap.11, Sector 2. Fundația are un reprezentant în consiliul științific, colaborează din 2015 în proiectul național „Rețeaua Memoriei”, fundația a dezvoltat expoziția „Fenomenul Pitești: între întuneric și lumină” în parteneriat cu IICCMER în 2016)

- **Primăria Municipiului Pitești**, cu sediul în Str. Victoriei, nr 24, Pitești. (Cel mai recent proiect

desfășurat în colaborare: „1949/2019: Student la Pitești”).

- **Universitatea din Pitești**, cu sediul în Str. Târgul din Vale, nr.1, Mun.Pitești, Județul Argeș, România. (Organizațiile colaborează constant pe proiecte educaționale și culturale: „Atelierele de istoria comunismului”, „Europe Lab”, „1949/2019: Student la Pitești”)

- **Universitatea din București, Facultățile de Istorie și Geografie**, cu sediul în Șoseaua Panduri, nr. 90, Sector 5, 050663, București, (Organizațiile colaborează pe proiecte educaționale și culturale: vizite, ateliere, stagii de practică).

- **Colegiul Național Ion I.C. Brătianu**, cu sediul în Str. Armand Călinescu, Nr. 14, Pitești (Organizațiile noastre colaborează constant pe proiecte educaționale și culturale: vizite, ateliere)

- **Penitenciarul Mioveni**, cu sediul în orașul Mioveni, B-dul Dacia, nr. 1, (Colaborează constant pe proiecte educaționale și culturale pentru deținuți: vizite, proiecții de film, „Ziua internațională a educației în penitenciare”).

- **Asociația Memorialul Gherla**, cu sediul în Municipiul Gherla, Str. Bobâlna, Nr. 1, Județul Cluj. (Organizațiile noastre colaborează constant pe proiecte educaționale și culturale: vizite, ateliere, evenimente, „Binom+1: 49/89/19”).

- **Asociația Postmodernism Museum**, reprezentant pentru platforma Modernism.ro, cu sediul în Voluntari, județul Ilfov, str. Emil Racoviță nr. 70, vila 81A2. Organizațiile colaborează constant pe proiecte culturale: articole în publicații, comunicate de presă, promovare, parteneriat în expoziția internațională „Monumente în mișcare”.

- **Q Group Proiect S.R.L.**, cu sediul în Str. Institutul Medico Militar nr 22, București. Colaborează pe partea de concept și producție expoziții, ex. „Fenomenul Pitești: între întuneric și lumină”.

- **S.c. Master Print Super Offset S.R.L.**: cu sediul în București Șoseaua Odăii nr. 249-251, sector 1. Colaborează pe partea de print și producție de carte

- **S.c. One Distribution Company S.R.L.**, cu sediul în București, Splaiul Independenței nr. 315-319, Ob LD 18, sector 6. Colaborează pe partea de distribuție de carte.

- **S.c. Libris SRL**, cu sediul în Str. Mureșenilor, nr. 14. Colaborează pe partea de distribuție de carte.

Atât din documentația prezentată, cât și din Raportul de evaluare și verificare, înregistrat cu nr. 18/8412/2020, întocmit de Secretariatul de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945 - 1989, rezultă că sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de art. 38 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr.26/2000.

2.3. Schimbări preconizate

Potrivit prevederilor legale în domeniu, prin prezentul proiect de act normativ se reglementează acordarea statutului de utilitate publică pentru Fundația Memorialul Închisoarea Pitești.

2.4. Alte informații: Nu este cazul

Secțiunea a 3-a

Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

3.2. Impactul social

Implicarea directă în numeroasele proiecte sociale specifice, riguros organizate și susținute, a unor reprezentanți ai societății civile cu experiență de peste 11 ani în practica democrației și consultarea în politicile publice, nu este numai un simbol al idealurilor promovate de luptătorii anticomuniști, ci un exemplu concret de solidaritate și grijă socială, un model-liant, un reper important de prezență activă în comunitate cu impact benefic incontestabil.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Nu este cazul

3.4. Impactul macroeconomic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
 3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici
 Nu este cazul
 3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat
 Nu este cazul
 3.5. Impactul asupra mediului de afaceri
 Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
 3.6. Impactul asupra mediului înconjurător
 Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
 3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării
 Nu este cazul
 3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile
 Nu este cazul
 3.9. Alte informații
 Nu este cazul

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

— în mii lei (RON) —						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani			Media pe cinci ani	
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						Nu este cazul
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri (Se va menționa natura acestora.)						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
d) alte tipuri de cheltuieli (Se va menționa natura acestora.)						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care:						

a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare Nu este cazul						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieți prezentate în strategia fiscal-bugetară. Nu este cazul						
4.8. Alte informații Nu este cazul						

Secțiunea a 5-a

Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

5.1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ Nu este cazul
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Nu este cazul
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE Nu este cazul
5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE Nu este cazul
5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5.6. Alte informații Nu este cazul

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Prezentul proiect nu face parte din categoria actelor normative exceptate de la aplicarea procedurii de consultare conform art. 6 și art. 7 alin. (13) din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative

Nu este cazul

6.5. Informații privind avizarea de către:

a) Consiliul Legislativ

b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării

c) Consiliul Economic și Social

d) Consiliul Concurenței

e) Curtea de Conturi

Proiectul de act normativ va fi supus avizării Consiliului Legislativ.

6.6. Alte informații

Nu este cazul

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

Proiectul a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și a fost afișat pe site-ul Secretariatului de Stat pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945 – 1989.

Au fost întreprinse demersurile legale prevăzute de art. 7 din Regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561 din 10 mai 2009.

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 8-a

Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Nu implică măsuri suplimentare de implementare.

8.2. Alte informații

Nu este cazul

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de Hotărâre a Guvernului privind recunoașterea FUNDAȚIEI MEMORIALUL ÎNCHISOAREA PITEȘTI, ca fiind de utilitate publică, pe care îl supunem spre aprobare Guvernului.

SECRETARIATUL DE STAT

GUVERNUL ROMÂNIEI

pentru Recunoașterea Meritelor Luptătorilor

Împotriva Regimului Comunist

Instaurat în România în Perioada 1945 – 1989

Secretarul General al Guvernului

Irina LEULESCU-Secretar de Stat

Marian NEACȘU

Avizează favorabil:

Ministrul Justiției

Marian Cătălin PREDOIU